

AVINURME LASTEAEED
NAERULIND

ÕPPEKAVA

Avinurme 2026

SISUKORD

1.	ÜLDSÄTTED.....	4
1.1.	Õppekava koostamise alus.....	4
2.	LASTEASUTUSE LIIK, ERIPÄRA JA VÄÄRTUSED.....	4
2.1.	Lasteasutuse liik ja eripära.....	5
2.2.	Lasteaia eripära.....	5
2.3.	Lasteaia väärtused.....	5
3.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED JA ÕPIKÄSITUS.....	6
3.1.	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk.....	6
3.2.	Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	6
3.3.	Õpikäsitus ja õppimise viisid.....	7
4.	ÕPI- JA KASVUKESKKOND.....	7
5.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	8
5.1.	Õppeaasta korraldus.....	8
5.2.	Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine.....	8
5.3.	Päevakava.....	9
5.4.	Õppetegevuse kestus.....	10
6.	ÜLDOSKUSED.....	10
6.1.	Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused.....	10
6.2.	Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused.....	12
7.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD.....	20
7.1.	Mina ja keskkond.....	20
7.2.	Keel ja kõne.....	21
7.3.	Matemaatika.....	21
7.4.	Kunst.....	21
7.5.	Muusika.....	22
7.6.	Liikumine.....	22
8.	LAPSE ARENGU HINDAMINE, DOKUMENTEERIMINE JA KORRALDUS.....	23
8.1.	Lapse arengu hindamise eesmärk.....	23
8.2.	Hindamise põhimõtted.....	23
8.3.	Hindamise meetodid.....	23
8.4.	Lapse arengu hindamise dokumenteerimine.....	24
8.5.	Lapse arengu hindamise korraldus.....	24
9.	INDIVIDUAALSET TUGE VAJAVA LAPSE ARENGU TOETAMINE JA DOKUMENTEERIMINE.....	25
9.1.	Üldsätted ja eesmärk.....	25
9.2.	Põhimõtted.....	25
9.3.	Tugimeeskond.....	26
9.4.	Toe vajaduse dokumenteerimine.....	26
9.4.1.	Individaalse arengu jälgimise kaart (IAJK).....	26

9.4.2. Individuaalne arenduskava (IAK).....	27
10. KOOSTÖÖ PERE JA KOGUKONNAGA.....	28
10.1. Koostöö lapsevanemate.....	28
10.2. KOOSTÖÖ KOGUKONNAGA.....	28
11. KOOLIVALMIDUSE KUJUNEMISE TOETAMINE.....	28
12. TERVISEEDENDUS.....	29
13. ÕPPEKAVA UUENDAMINE, KOOSKÕLASTAMINE JA KINNITAMINE.....	29
13.1. Õppekava uuendamise alused.....	29
13.2. Õppekava läbivaatamine ja muudatused.....	30
13.3. Kooskõlastamine ja kinnitamine.....	30
13.4. Õppekava kinnitamine ja rakendamine.....	30
14. ÕPPEKAVA LISAD.....	30
14.1. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti.....	30
14.2. Valdkondade eeluskused hoiurühmas (1,5–3-aastased).....	46

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Õppekava koostamise alus

Avinurme Lasteaed Naerulind õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles määratletakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, korraldus, õpikäsitus, õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted, lapse arengu hindamise ja toetamise korraldus ning koostöö lapsevanemate ja teiste koostööpartneritega.

Õppekava koostamisel lähtutakse kehtivast alusharidusseadusest, alushariduse riiklikust õppekavast ning lasteaia arengukavast ja väärtustest.

Õppekava rakendamisel arvestatakse iga lapse vanust, arengutaset, individuaalseid vajadusi, võimeid, huvisid, keelelist ja kultuurilist tausta ning tervislikku seisundit.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse terviklikku arengut ning luua talle võimalused kujuneda iseseisvaks, enastjuhtivaks, loovaks, koostööaldis ja õppimist väärtustavaks inimeseks.

2. LASTEASUTUSE LIIK, ERIPÄRA JA VÄÄRTUSED

2.1. Lasteasutuse liik ja eripära

Avinurme Lasteaed Naerulind on Mustvee valla munitsipaallasteaed, kus käivad Avinurme aleviku, ümbritsevate külade ning ka Vinni ja Alutaguse valla lapsed.

Lasteaiahoone on ehitatud 1987. aastal.

Lasteaias tegutseb kolm vanuserühma:

- **Pokude rühm** – 5–7-aastased lapsed;
- **Krõllide rühm** – 3–5-aastased lapsed;
- **Lepatriinude rühm** – 1,5–3-aastased lapsed.

Rühmade suurused on:

- Pokude rühmas kuni 20 last;
- Krõllide rühmas kuni 20 last;
- Lepatriinude rühmas kuni 14 last.

Igas rühmas töötab kaks õpetajat ja üks abiõpetaja. Õppe- ja kasvatustegevust toetavad muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, eripedagoog ja logopeed.

Lasteaia kasutuses on rühmaruumid, muusika- ja liikumissaal, õpperuum, raamatukogu ning aiaga piiratud ja haljastatud õueala. Õppetööd rikastavad digitaalsed ja sensoorsed vahendid ning digitahvel.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles.

Lasteaed on avatud tööpäeviti kell 7.30–17.30. Kollektiivpuhkuse ajal on lasteaed suletud.

2.2. Lasteaia eripära

Avinurme Lasteaed Naerulinnu eripära toetavad järgmised võimalused:

Mitmekesine looduskeskkond

Lasteaia lähiümbruses on metsad, jõgi, põllud ning mitmekesine taime- ja loomariik. Looduskeskkond pakub häid võimalusi õuesõppeks, vaatlemiseks, uurimiseks, liikumiseks ja keskkonnateadlikkuse kujundamiseks.

Koostööaldis kogukond

Lasteaed väärtustab koostööd kohalike asutuste, ettevõtete, vabaühenduste ja kogukonnaliikmetega. Koostöö kaudu avarduvad laste kogemused ning võimalused tutvuda oma kodukoha ja selle inimestega.

Pärimuskultuur

Avinurme piirkonna eripära kujundavad tugev puutöö- ja käsitöötraditsioon, puidutöötlemine ning muusikakasvatuse järjepidevus. Lasteaias väärtustatakse kohalikku kultuuripärandit ja võimaldatakse lastel seda kogeda eakohasel ja mängulisel viisil.

Terviseedendus

Lasteaed kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Väärtustatakse tervislikku toitumist, kehalist aktiivsust, puhkamist, hügieeni, turvalisust ning lapse vaimset ja füüsilist heaolu.

Lasteaias kasutatakse võimalusel kohalikke ja mahetooteid ning toit valmistatakse lasteaias kohapeal.

Stabiilne ja kogenud töötajaskond

Lasteaia tugevuseks on stabiilne ja kogemustega töötajaskond ning oma kokk, mis toetavad turvalise ja järjepideva õpi- ja kasvukeskkonna loomist.

2.3. Lasteaia väärtused

Avinurme Lasteaed Naerulind väärtustab:

Head suhted ja koostöö – väärtustame avatud, hoolivaid ja usalduslikke suhteid.

Märkamine – oleme tähelepanelikud üksteise ja ümbritseva suhtes ning märkame ja toetame iga last ja töötajat.

Õppimine läbi mängu – pakume inspireerivaid ja mitmekesiseid mängulisi tegevusi, mis toetavad lapse loovust, uudishimu ja probleemilahendusoskusi.

Paindlikkus – arvestame laste individuaalsuse ja huvidega ning oleme avatud uutele lahendustele.

Lapsest lähtuv kasvatus – toetame lapse kujunemist ennastjuhtivaks, iseseisvaks ja vastutustundlikuks inimeseks.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED JA ÕPIKÄSITUS

3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse:

- vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut;
- iseseisvuse ja eneseteenindusoskuste kujunemist;
- suhtlemis- ja koostööoskusi;
- eneseregulatsiooni ja ennastjuhtivuse arengut;
- loovust ja kujutlusvõimet;
- õpi- ja probleemilahendusoskusi;
- tervise- ja turvalisusteadlikkust;
- huvi ümbritseva maailma vastu;
- positiivset enesehinnangut;
- valmisolekut edasiseks õppimiseks.

3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- laps on õppe- ja kasvatustegevuse keskmes;
- arvestatakse lapse individuaalseid vajadusi, huvisid, võimeid ja arengutaset;
- õppimine toimub peamiselt mängu ja aktiivse tegutsemise kaudu;
- lapsel on võimalus õppida vahetu kogemuse, vaatlemise, uurimise, katsetamise ja avastamise kaudu;

- õppetegevused on eakohased, mängulised, lõimitud ja tähenduslikud;
- toetatakse lapse aktiivset osalemist ja valikute tegemist;
- väärtustatakse lapse pingutust ja arengut, mitte ainult lõpptulemust;
- õppimine toimub nii sise- kui ka väliskeskkonnas;
- kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, materjale ja vahendeid;
- võimalusel seostatakse õppimist kohaliku looduse, kogukonna ja pärimuskultuuriga;
- toetatakse laste omavahelist koostööd ja ühistegevusi;
- kujundatakse tervislikke, keskkonda hoidvaid ja turvalisi käitumisharjumusi;
- kasutatakse eesmärgipäraselt digivahendeid;
- tagatakse sujuvad üleminekud kodust lasteaeda ja lasteaiast kooli.

3.3. Õpikäsitus ja õppimise viisid

Lasteaia õpikäsituse keskmes on laps kui aktiivne, loov, uudishimulik ja koostööaldis õppija.

Laps õpib eelkõige mängu, suhtlemise, uurimise, katsetamise, liikumise, loomise ja igapäevaste kogemuste kaudu. Õppimine on lapse jaoks tähenduslik, mänguline ja võimalikult palju seotud tema tegeliku elu ning huvidega.

Lapsel on võimalus:

- teha valikuid;
- algatada tegevusi;
- avaldada oma arvamust;
- uurida ja katsetada;
- eksida ning uuesti proovida;
- oma tegevust analüüsida;
- jagada kogemusi teistega;
- näidata ja tutvustada oma tehtut.

Õpetaja on lapse arengut toetav, märkav ja suunav partner, kes loob turvalise keskkonna, pakub eakohaseid väljakutseid ning arvestab lapse individuaalsete vajadustega.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja.

4. ÕPI- JA KASVUKESKKOND

Lasteaias kujundatakse turvaline, hooliv, kaasav, arengut ja õppimist toetav õpi- ja kasvukeskkond.

Keskkond võimaldab lapsel:

- mängida ja tegutseda iseseisvalt ning koos kaaslastega;
- teha eakohaseid valikuid;
- kasutada erinevaid õppimis- ja mänguvahendeid;
- uurida, katsetada ja avastada;
- liikuda;
- tegutseda looduses;
- kasutada loovmaterjale;
- kasutada digivahendeid eesmärgipäraselt;
- puhata ja taastuda.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel arvestatakse laste vanust, arengutaset, huvisid ja individuaalseid vajadusi.

Lasteaia õpi- ja kasvukeskkonda kujundatakse koostöös lastega. Lastele antakse võimalus osaleda keskkonna kujundamisel ning avaldada arvamust neile sobivate tegevuste ja vahendite kohta.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

5.1. Õppeaasta korraldus

Avinurme lasteaed Naerulind õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on lasteaia õppekava, mis tugineb riiklikule õppekavale.

Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse õppeaasta eri perioodide eripära.

Õppeaasta alguses pööratakse erilist tähelepanu laste ja perede kohanemisele ning turvatunde kujunemisele.

Ajavahemikul 15. maist kuni 1. septembrini on õppe- ja kasvatustegevuse fookuses õuesõpe, mäng, liikumine, looduse uurimine ning õppeaasta jooksul omandatud teadmiste ja oskuste kordamine ja kinnistamine.

Suvisel perioodil on tegevused paindlikud ja lähtuvad laste huvidest, ilmastikuoludest ning rühma koosseisust. Põhirõhk on vabamängul, õues tegutsemisel, liikumisel, loovtegevustel ja vahetul kogemusel.

5.2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldised eesmärgid kavandatakse koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega ning need kajastuvad lasteaia aasta tegevuskavas.

Iga õppeaasta alguses koostab lasteaed aasta tegevuskava, mis lähtub lasteaia arengukavast, õppekavast, eelmise õppeaasta analüüsist ja lasteaia traditsioonidest. Ürituste plaan avaldatakse Eliisi lastaia kalendris ja kodulehel.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse:

- lasteaia üldeesmärkidest;
- õppekavast;
- laste vanusest ja arengutasemest;
- laste huvidest ja vajadustest;
- rühma eripärast;
- aastaajast;
- laste varasematest kogemustest;
- laste algatustest ja küsimustest.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning läbiviimisel lähtutakse põhimõttest, et laps õpib kõige tulemuslikumalt siis, kui ta saab olla aktiivne, tegutseda, mängida, uurida, avastada, küsida, katsetada ja kogeda eduelamust. Õppimine seotakse lapse igapäevaelu, huvide ja varasemate kogemustega ning tegevustes luuakse võimalused individuaalseks, paaris- ja rühmas tegutsemiseks. Õppe- ja kasvatustegevus on paindlik ning õpetajal on võimalus kavandatut muuta vastavalt laste vajadustele ja olukorrale.

5.3. Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis tagab lapse eale sobiva päevarütmi.

Päevakava vaheldab:

- lapse juhitud vabamängu;
- õpetaja kavandatud tegevusi;
- õues viibimist;

- liikumist;
- söömist;
- puhkamist;
- igapäevaseid eneseteenindus- ja hooldustoiminguid.

Päevakava koostamisel tagatakse lastele piisavalt aega aktiivseteks ja vaikseteks tegevusteks ning võimalus iga päev õues viibida.

Päevakava arvestab laste vanust, arengutaset ja individuaalseid vajadusi.

5.4. Õppetegevuse kestus

Õpetaja kavandatud tegevuste kestuse puhul arvestatakse lapse vanust ja keskendumisvõimet.

Soovituslikud tegevuste kestused on:

- Lepatriinude rühm, 1,5–3 aastat – 10–15 minutit;
- Krõllide rühm, 3–5 aastat – kuni 25 minutit;
- Pokude rühm, 5–7 aastat – 30–35 minutit.

Tegevuste kestus võib paindlikult muutuda vastavalt laste huvile, tegevuse sisule ja laste vajadustele.

6. ÜLDOSKUSED

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse vältel ning kõikides tegevusvaldkondades.

Üldoskused hõlmavad:

- mänguoskusi;
- tunnetus- ja õpioskusi;
- sotsiaalseid oskusi;
- eneseregulatsiooni oskusi.

6.1. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Mänguoskused

Mäng on väikelapse peamine õppimisviis. Mängu kaudu omandab laps uusi teadmisi ja kogemusi ning areneb tema loovus, suhtlemisoskus ja iseseisvus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-aastane laps:

- keskendub lühiajaliselt mängutegevustele;
- kasutab mängus erinevaid vahendeid ja materjale;
- jäljendab ning rakendab mängus varasemaid kogemusi;
- sooritab iseseisvalt mitu omavahel seotud mängulist tegevust;
- liitub kaaslase mänguga ja kutsub kaaslast oma mängu;
- suudab järgida lihtsamaid mängu kokkuleppeid ja reegleid;
- suhtub kaaslaste mängu heatahtlikult.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetus- ja õpioskused kujunevad väikelapseeas mängu, avastamise, katsetamise ja igapäevaste kogemuste kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-aastane laps:

- tunneb huvi ümbritseva maailma vastu ning uurib seda erinevate meelte abil;
- märkab esemete ja nähtuste omadusi, sarnasusi ning erinevusi;
- suudab huvipakkuvale tegevusele eakohaselt keskenduda ja viia alustatud tegevuse lõpuni;
- mõistab lihtsamaid korraldusi;
- kasutab eakohast sõnavara oma soovide, mõtete ja kogemuste väljendamiseks;
- kuulab lühikest juttu, vaatleb pilti ning osaleb vestluses;
- suudab järgida lihtsaid juhiseid;
- tunneb rõõmu õppimisest, avastamisest ja uute kogemuste omandamisest;
- suudab kokku panna lihtsatest detailidest terviku.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused kujunevad igapäevases mängus ja suhtlemises täiskasvanute ning eakaaslastega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-aastane laps:

- tunneb huvi teiste laste vastu ning soovib nendega koos tegutseda;
- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- väljendab oma soove, vajadusi ja esmaseid tundeid eakohasel viisil;
- saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;

- õpib jagama mänguasju;
- kasutab eesti keelt igapäevastes suhtlusolukordades vastavalt oma arengutasemele;
- märkab kaaslase tundeid ning õpib nendega arvestama.

Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskuste kujunemist toetatakse turvalises ja järjepidevas õpikeskkonnas. Igapäevased rutiinid, mäng ning täiskasvanu toetav juhendamine aitavad lastel õppida oma käitumist, emotsioone ja tähelepanu eakohaselt juhtima.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-aastane laps:

- tuleb toime lühiajalise eemalolekuga vanematest;
- tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- tuleb täiskasvanu toel toime tugevate tunnetega;
- suudab lühiajaliselt oma soovi edasi lükata ja ootab kordamööda tegutsemist;
- järgib eakohaseid kokkuleppeid ja igapäevaseid rutiine;
- saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- paneb täiskasvanu suunamisel mänguasjad ja töövahendid kokku;
- väljendab oma emotsioone üha enam sõnade abil;
- tegutseb järjest iseseisvamalt tuttavates igapäevastes olukordades.

6.2. Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

6.2.1 Mänguoskused

Mänguoskus on lapse peamine õppimisviis, mille kaudu areneb tema loovus, kujutlusvõime, suhtlemis- ja koostööoskus ning suutlikkus maailma mõista ja avastada.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- suudab mängule keskenduda;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja innovaatsilisust;
- algatab mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;

- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.

Eeldatavad tulemused vanuseti:

Alavaldkond Mängule keskendumine

1. 3–4-aastane- Keskendub täiskasvanu toel lühiajalisele ja lihtsale mängule.
2. 4–5-aastane- Keskendub iseseisvalt lühiajalisele mängule.
3. 5–6-aastane- Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.
4. 6–7-aastane- Keskendub mängule ja viib alustatud tegevuse lõpuni.

Mänguvahendite kasutamine

1. Kasutab mänguasju tavapärasel viisil.
2. Kasutab mängus erinevaid vahendeid ja jäljendab lihtsaid tegevusi.
3. Kasutab mänguvahendeid iseseisvalt ning asendab neid vajadusel sobivaga.
4. Kasutab mängudes loovalt ja eesmärgipäraselt erinevaid vahendeid.

Kujutlusvõime ja loovus mängus

1. Matkib tuttavaid olukordi oma kogemuste põhjal.
2. Rakendab mängus fantaasiat ja seostab seda oma kogemustega.
3. Rakendab mängus erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.
4. Rakendab mängus loovust, kujutlusvõimet, kogemusi, teadmisi ja oskusi.

Mängu algatamine

1. Osaleb teiste algatatud mängus täiskasvanu julgustusel ja toel.
2. Algatab lihtsaid mängu ja tegevusi.
3. Algatab mängu ning toob neisse uusi ideid.
4. Algatab ja arendab mängu, näidates üles omaalgatust, huvi ja loovust.

Mängu sisu arendamine

1. Algatab lihtsaid mängu (nt autosõit).
2. Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mängu.
3. Mängib üksi ja koos kaaslastega ning muudab mängu kulgu.

4. Arendab mängu sisu ja viib mängu edasi.

Rollimäng

1. Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.
2. Võtab mängus lihtsamaid rolle ning kasutab matkimisel liikumist, kõnet ja hääletooni.
3. Käitub mängus rollile iseloomulikult, toetudes oma kogemustele.
4. Täidab mängudes erinevaid rolle ja arendab nende sisu.

Koostöö mängus

1. Mängib paaris või väikeses rühmas täiskasvanu toel ning püüab kaaslastega arvestada.
2. Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.
3. Jagab mängus ülesandeid ja rolle ning sõlmib kokkuleppeid.
4. Lahendab mängu käigus probleeme ja jõuab kaaslastega kokkuleppele.

Mängureeglid

1. Osaleb reeglitega mängus täiskasvanu toel ja ootab oma korda.
2. Järgib tuttava mängu reegleid, vajadusel täiskasvanu abiga.
3. Järgib mängureegleid ning arvestab nende täitmisega enda ja teiste poolt.
4. Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.

Emotsioonid mängus

1. Tunneb mängust rõõmu täiskasvanu toel.
2. Õpib võidu ja kaotuse korral oma tundeid väljendama ning vajab vajadusel täiskasvanu tuge.
3. Väljendab võidu ja kaotuse korral oma tundeid ning mõistab, et ebaõnnestumise korral saab uuesti proovida.
4. Tunneb rõõmu võidust ning tuleb toime kaotusega.

6.2.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetus- ja õpioskused on aluseks lapse õppimisele ja maailma mõistmisele. Nende kujunemine toetab tähelepanu, mälu, taju, mõtlemise, probleemilahenduse ning õppimisoskuste arengut. Laps omandab uusi teadmisi ja oskusi mängides, uurides, katsetades, suheldes ja erinevates tegevustes aktiivselt osaleb.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda kuni 30 minutit;
- saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- suudab täita kahe- kuni kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;
- esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- saab aru lihtsamatest seostest, sealhulgas hulga, põhjuse ja tagajärje seostest;
- tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Eeldatavad tulemused vanuseti:

Alavaldkond Tähelepanu ja keskendumine

1. 3–4-aastane- Keskendub lühiajaliselt huvipakkuvale tegevusele täiskasvanu toel.
2. 4–5-aastane- Keskendub huvipakkuvale tegevusele 10–15 minutit ning alustab ja lõpetab tegevuse vajadusel täiskasvanu toel.
3. 5–6-aastane- Keskendub tegevusele 15–20 minutit ja viib alustatu enamasti lõpule.
4. 6–7-aastane- Suudab keskenduda eesmärgipärasele tegevusele ning viia alustatud tegevuse lõpule.

Kuulamine ja juhiste järgimine

1. Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust.
2. Mõistab lihtsaid juhiseid ja täidab tuttavas olukorras kaheosalist juhust, vajadusel täiskasvanu toel.
3. Mõistab täiskasvanu juhiseid ja täidab iseseisvalt lihtsamaid kahe- kuni kolmeosalisi juhiseid.
4. Saab kuuldust aru ning täidab iseseisvalt kahe- kuni kolmeosalisi igapäevaseid juhiseid ja korraldusi.

Eneseväljendus ja arutlemine

1. Väljendab täiskasvanu toel oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.
2. Väljendab oma mõtteid, esitab küsimusi ja põhjendab lihtsamaid valikuid.
3. Avaldab arvamust, põhjendab oma mõtteid ja arutleb igapäevastel teemadel.
4. Esitab küsimusi, arutleb ning väljendab oma mõtteid arusaadavalt ja põhjendatult.

Rühmitamine ja seoste loomine

1. Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe nähtava tunnuse järgi.
2. Rühmitab esemeid ühe või kahe nähtava tunnuse alusel ning märkab lihtsaid seoseid.
3. Rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid.
4. Rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel ning kirjeldab nendevahelisi seoseid.

Hulgad ja loendamine

1. Võrdleb täiskasvanu toel esemete hulka ja osaleb lihtsas loendamisel.
2. Loendab väiksemaid hulki ning võrdleb nende suurust.
3. Loendab, võrdleb hulki ja järjestab esemeid.
4. Loendab iseseisvalt, võrdleb hulki ning kasutab saadud teadmisi igapäevastes olukordades.

Uurimine ja katsetamine

1. Tegutseb, uurib ja katsetab peamiselt kogemuse ja matkimise kaudu täiskasvanu toel.
2. Katsetab erinevaid võimalusi ning uurib esemete ja vahendite kasutamist täiskasvanu suunamisel.
3. Uurib, katsetab ja konstrueerib erinevaid võimalusi ning kasutab varasemaid kogemusi.
4. Uurib, katsetab ja kasutab õpitut erinevates olukordades ning oskab oma tegevust põhjendada.

Probleemilahendus

1. Lahendab lihtsaid praktilisi ülesandeid täiskasvanu toel, proovides erinevaid vahendeid.
2. Valib sobivaid vahendeid ja proovib erinevaid lahendusi, vajadusel täiskasvanu suunamisel.
3. Valib tuttavate ülesannete lahendamiseks sobivaid vahendeid ja võtteid ning tugineb varasemale kogemusele.
4. Valib probleemilahenduseks sobivaid vahendeid ja võtteid ning leiab iseseisvalt lahendusi.

6.2.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused toetavad lapse toimetulekut erinevates suhtlusolukordades. Laps õpib tegema koostööd, arvestama teistega, lahendama erimeelsusi ning järgima kokkuleppeid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ning tahab ja julgeb suhelda;
- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada nendega oma käitumises ja vestluses;

- oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
- teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel;
- valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
- järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
- suudab uudsetes olukordades toime tulla, vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eeldatavad tulemused vanuseti:

Alavaldkond Suhtlemine ja suhted

1. 3–4-aastane- Suhtleb eakaaslaste ja tuttavate täiskasvanutega ning väljendab oma mõtteid täiskasvanu toel.
2. 4–5-aastane- Alustab vestlust, osaleb ühistes mängudes ja räägib oma mõtetest.
3. 5–6-aastane- Suhtleb vabalt ning loob ja hoiab sõprussuhteid.
4. 6–7-aastane- Tunneb huvi teiste vastu, loob ja hoiab sõprussuhteid ning julgeb suhelda.

Empaatia ja teistega arvestamine

1. Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid ning reageerib lihtsamatele emotsioonidele.
2. Märkab teiste tundeid ning püüab lohutada ja aidata.
3. Arvestab teiste tunnetega ühistes tegevustes.
4. Mõistab teiste inimeste tundeid ning arvestab nendega oma käitumises ja suhtlemisel.

Koostöö ja abistamine

1. Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel ning osaleb ühistesgevuses.
2. Teeb väikeses rühmas koostööd ning pakub ja küsib vajadusel abi.
3. Töötab grupis ühise eesmärgi nimel ja abistab vajadusel kaaslast.
4. Arvestab kaaslastega, teeb koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.

Käitumine ja valikud

1. Mõistab täiskasvanu toel, milline käitumine on sobiv.
2. Tunneb juhendamise toel ära sobiva ja ebasobiva käitumise ning valib sobiva käitumisviisi.

3. Teeb valikuid erinevate käitumisviiside vahel ja seostab neid võimalike tagajärgedega.
4. Eristab sobivat ja ebasobivat käitumist, valib olukorrale sobiva käitumisviisi ning mõistab oma valikute tagajärgi.

Reeglid ja viisakus

1. Järgib täiskasvanu juhendamisel lihtsaid kokkuleppeid ja viisakusreegleid.
2. Meenutab ja järgib rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.
3. Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.
4. Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.

Erinevuste märkamine ja väärtustamine

1. Märkab, et inimesed võivad olla välimuselt erinevad.
2. Mõistab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused ja kombed.
3. Räägib inimeste erinevustest avatud ja mõistval viisil.
4. Mõistab ja väärtustab inimeste erinevusi ning arvestab nendega suhtlemisel.

Valikute tegemine ja osalemine

1. Avaldab eelistust kahe valiku vahel.
2. Pakub ideid ühiste tegevuste kohta.
3. Arutab valikuid ja teeb otsuseid koos kaaslastega.
4. Osaleb otsustamises ning teeb ettepanekuid ühiste tegevuste kavandamisel.

Kohanemine ja paindlikkus

1. Proovib uusi tegevusi täiskasvanu toel.
2. Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.
3. Püüab uudes olukorras iseseisvalt hakkama saada ning küsib vajadusel abi.
4. Kohaneb uudsete olukordadega, tegutseb iseseisvalt ning järgib vajadusel täiskasvanu juhiseid.

6.2.4 Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused toetavad lapse võimet juhtida oma käitumist, emotsioone, tähelepanu ja tegevust vastavalt olukorrale. Nende kujunemine toetab keskendumisvõimet, kokkulepetest kinnipidamist, iseseisvat tegutsemist ja probleemide lahendamist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone sobival viisil väljendada;
- kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
- suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- kasutab vajadusel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
- saab hakkama eneseteenindamisega;
- omab esmaseid tööharjumusi.

Eeldatavad tulemused vanuseti:

Alavaldkond Eneseregulatsioonioskused

1. 3–4-aastane- Väljendab oma emotsioone eakohasel viisil ning vajab nende reguleerimisel täiskasvanu tuge. Järgib täiskasvanu toel lihtsamaid juhiseid ja kokkuleppeid ning keskendub lühiajaliselt tegevusele.

2. 4–5-aastane- Nimetab ja kirjeldab lihtsamaid emotsioone ning õpib neid sobival viisil väljendama. Järgib tuttavaid kokkuleppeid ja juhiseid ning tegutseb täiskasvanu toel eesmärgipäraselt.

3. 5–6-aastane- Kirjeldab oma emotsioone ja nende tekkimise põhjuseid ning kasutab nende väljendamisel sobivaid viise. Tegutseb iseseisvalt ja rühmas eesmärgipäraselt, suudab keskenduda ning viia alustatud tegevuse enamasti lõpuni. Järgib kokkuleppeid ja kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale.

4. 6–7-aastane- Kirjeldab ja väljendab oma emotsioone sobival viisil ning suudab oma käitumist ja emotsioone iseseisvalt reguleerida. Kavandab ja korraldab oma tegevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni. Suudab pingutust nõudvas tegevuses iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda ning kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale ja kokkulepetele.

7. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toimub järgmistes valdkondades:

1. Mina ja keskkond;

2. Keel ja kõne;
3. Matemaatika;
4. Kunst;
5. Muusika;
6. Liikumine.

Valdkondade tegevused on omavahel lõimitud ning seotud üldoskuste kujunemisega.

7.1. Mina ja keskkond

Valdkonna eesmärk on toetada lapse iseenda, teiste inimeste, looduse, ühiskonna, kultuuri, tervise, turvalisuse ja ümbritseva keskkonna tundmaõppimist.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- toetada last iseenda ja ümbritseva maailma tundmaõppimisel ja mõistmisel;
- suunata last ümbritsevat maailma mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
- suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, arutlema ja vastuseid leidma;
- suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma;
- õpetada materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- väärtustada enda, kaaslaste ja kogukonna kultuuri ning traditsioone;
- toetada tervise väärtustamist;
- märgata ja mõista sotsiaalse, loodus-, tehis- ja digikeskkonna erinevusi.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused selles valdkonnas on kirjeldatud käesoleva õppekava vastavas lisas.

7.2. Keel ja kõne

Valdkonna eesmärk on toetada lapse suhtlemis-, mõtlemis-, õppimis- ja eneseväljendusoskust ning kujundada lugemis- ja kirjutamisvalmidust.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- luuakse võimalusi keelt kuulata ja aktiivselt kasutada;
- arvestatakse lapse keeleoskuse taset;
- kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja liikumist;

- kasutatakse ettelugemist, jutustamist, dramatiseerimist ja kirjandust;
- toetatakse lugemishuvi;
- kujundatakse kirjutamisvalmidust;
- tutvustatakse eesti keelt, teisi keeli ja kultuure;
- kasutatakse vajadusel digi- ja meediavahendeid.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud vastavas lisas.

7.3. Matemaatika

Valdkonna eesmärk on toetada lapse matemaatilise mõtlemise, seoste märkamise, võrdlemise, rühmitamise, järjestamise, loendamise, mõõtmise ja probleemilahenduse arengut.

Matemaatikat seostatakse igapäevaelu, mängu, liikumise, looduse uurimise ja teiste valdkondadega.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud vastavas lisas.

7.4. Kunst

Valdkonna eesmärk on toetada lapse loovust, kujutlusvõimet, eneseväljendust ning erinevate materjalide ja tehnikate kasutamise oskust.

Lapsele luuakse võimalused:

- joonistada;
- maalida;
- voolida;
- meisterdada;
- katsetada erinevate materjalidega;
- vaadelda kunstiteoseid;
- kavandada ja teha ühiseid töid;
- tutvustada oma loomingut;
- kasutada digivahendeid loovaks eneseväljenduseks.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud vastavas lisas.

7.5. Muusika

Valdkonna eesmärk on toetada lapse kuulamisoskust, rütmitaju, muusikalist eneseväljendust ja positiivset suhet muusikasse.

Lapsele luuakse võimalused:

- laulda;
- muusikat kuulata;
- mängida lihtsamaid pille;
- liikuda muusika saatel;
- tantsida;
- improviseerida;
- väljendada muusika kaudu oma mõtteid ja tundeid;
- tutvuda Eesti muusikapärandiga.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud vastavas lisas.

7.6. Liikumine

Valdkonna eesmärk on toetada lapse üld- ja peenmotoorikat, koordineerimist, tasakaalu, kehalisi võimeid, kehataju ja liikumisrõõmu.

Lapsele luuakse võimalused:

- kõndida ja joosta;
- hüpata;
- ronida;
- roomata;
- visata, püüda ja veeretada palli;
- arendada tasakaalu;
- osaleda liikumis- ja sportlikes mängudes;
- liikuda muusika rütmis;
- kasutada erinevaid liikumisvahendeid;
- tegutseda turvaliselt erinevates keskkondades.

6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on kirjeldatud vastavas lisas.

8. LAPSE ARENGU HINDAMINE, DOKUMENTEERIMINE JA KORRALDUS

8.1. Lapse arengu hindamise eesmärk

Lapse arengu hindamise eesmärk on toetada iga lapse individuaalset arengut, märgata tema tugevusi ja arenguvajadusi ning kavandada nende põhjal õppe- ja kasvatustegevust.

Hindamine aitab mõista lapse eripära, toetab positiivse enesehinnangu kujunemist ning annab õpetajatele ja lapsevanematele ülevaate lapse arengust ja õppimisest.

Lapse arengu hindamine on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik ning järjepidev osa.

8.2. Hindamise põhimõtted

- lapse arengut hinnatakse järjepidevalt kogu õppeaasta jooksul;
- hindamine toimub lapse loomulikus õpi- ja kasvukeskkonnas;
- jälgitakse last igapäevatoimingutes, mängus ja õppe- ning kasvatustegevustes;
- väärtustatakse lapse individuaalsust, tugevusi, huvisid ja arengut;
- arvestatakse lapse arengutempot;
- tähelepanu pööratakse lapse pingutusele ja positiivsetele arengumuutustele;
- hindamise tulemusi kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel;
- vajadusel kavandatakse täiendavad tugimeetmed;
- lapsevanem kaasatakse lapse arengu toetamise kavandamisse.

8.3. Hindamise meetodid

Lapse arengust tervikliku ülevaate saamiseks kasutatakse:

Vaatlust

Lapse arengut jälgitakse igapäevaselt mängus, õppetegevustes, suhtlemisel ja igapäevatoimingutes.

Arengumappi

Arengumappi kogutakse lapse arengut ja õppimist iseloomustavaid töid, loovtegevusi, fotosid ja muid olulisi materjale.

Arengumapp võimaldab jälgida lapse arengut ajas ning väärtustada tema saavutusi ja edusamme.

Vestlusi

Igapäevased vestlused lapsega aitavad õpetajal mõista lapse mõtteid, kogemusi, huvisid ja vajadusi.

Arenguvestlust

Lapse arengu toetamiseks viiakse arenguvestlus lapsevanemaga läbi **vajaduspõhiselt**.

Tugispetsialistide hinnanguid

Vajadusel kaasatakse lapse arengu hindamisse tugispetsialistid, kelle tähelepanekud ja soovitused aitavad kavandada lapsele sobivaid tugimeetmeid.

8.4. Lapse arengu hindamise dokumenteerimine

Lapse arengut puudutavad tähelepanekud ja kokkuvõtted dokumenteeritakse järjepidevalt kogu õppeaasta vältel.

Dokumenteerimine toetab:

- lapse arengu jälgimist;
- õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist;
- lapsele sobivate tugimeetmete rakendamist;
- koostööd lapsevanemate ja tugispetsialistidega.

Lasteaias kasutatakse lapse arengu dokumenteerimiseks ELIISi ning paberkandjal arengumappi.

ELIISis dokumenteeritakse vastavalt vajadusele:

- lapse arengu hindamisega seotud kokkuvõtted;
- arenguvestluse tulemused;
- koolivalmiduskaart;
- individuaalse arengu jälgimise kaart;
- individuaalne arenduskava.

Arengumappi kogutakse paberkandjal lapse arengut ja õppimist iseloomustavad tööd, loovtegevused, fotod ja muud olulised materjalid.

8.5. Lapse arengu hindamise korraldus

Lapse arengut jälgitakse ja hinnatakse järjepidevalt kogu õppeaasta vältel.

Hindamise käigus kogutud teabe põhjal:

- kavandatakse lapse arengut toetavad tegevused;
- kohandatakse õppe- ja kasvatustegevust;

- seatakse vajadusel arengueesmäärke;
- kavandatakse vajadusel tugimeetmeid.

Vähemalt üks kord õppeaastas koostatakse lapse arengust kirjalik kokkuvõte.

Arenguvestlus lapsevanemaga viiakse läbi vajaduspõhiselt.

Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi.

Kui lapse areng või toimetulek vajab põhjalikumat arutelu või täiendavate tugimeetmete kavandamist, korraldatakse vajadusel ümarlauakohtumine, kuhu kaasatakse lapsevanem, rühmaõpetajad, tugispetsialistid ning vajadusel teised lapse arengut toetavad spetsialistid.

9. INDIVIDUAALSET TUGE VAJAVA LAPSE ARENGU TOETAMINE JA DOKUMENTEERIMINE

9.1. Üldsätted ja eesmärk

Individuaalset tuge vajava lapse toetamine lähtub kaasava hariduse põhimõtetest ning on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa.

Iga lapse arengut märgatakse, jälgitakse ja toetatakse tema vajadustest, võimetest ja arengupotentsiaalset lähtudes.

Vajadusel kavandatakse lapsele täiendavad tugimeetmed koostöös lapsevanema, tugispetsialistide ja teiste lapse arengut toetavate koostööpartneritega.

Eesmärk on luua igale lapsele turvaline, kaasav ja arengut toetav õpi- ja kasvukeskkond, kus laps saab õppida ja areneda vastavalt oma võimetele ja vajadustele.

9.2. Põhimõtted

Individuaalset tuge vajava lapse toetamisel:

- rakendatakse kaasava hariduse põhimõtteid;
- tagatakse lapse võimalikult suur osalemine rühma ühises õppe- ja kasvatustegevuses;
- märgatakse varakult lapse arengulisi vajadusi;
- rakendatakse võimalusel ennetavaid tugimeetmeid;
- arvestatakse lapse tugevusi ja arengupotentsiaali;
- kavandatakse paindlikke tugilahendusi;
- tehakse järjepidevat koostööd lapsevanemaga;

- toetatakse lapse heaolu ja arvestatakse tema arvamusega eakohasel viisil;
- tagatakse lapse andmete konfidentsiaalsus ja isikuandmete kaitse.

9.3. Tugimeeskond

Lapse toetamisel osalevad vastavalt vajadusele:

- rühmaõpetajad;
- abiõpetaja;
- eripedagoog;
- logopeed;
- muusikaõpetaja;
- liikumisõpetaja;
- lasteaia juhtkond;
- lapsevanem;
- vajadusel teised lapse arengut toetavad spetsialistid.

Tugimeeskonna liikmed teevad omavahel koostööd, jagavad lapse arengut puudutavat infot kooskõlas andmekaitse- ja õpetusega ning kavandavad ja hindavad kokkulepitud tugimeetmete rakendamist.

9.4. Toe vajaduse dokumenteerimine

Kaasava hariduse põhimõttest lähtudes jälgitakse lapse arengut ja toevajadust süsteemselt ning dokumenteeritakse vajalik teave.

9.4.1. Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK)

IAJK eesmärk on koguda ja süstematiseerida teavet lapse arengu, oskuste, tugevuste ja vajaduste kohta ning kasutada seda sobivate õppe- ja kasvatusmeetmete kavandamisel.

IAJK võib sisaldada:

- lapse üldandmeid;
- lapse tugevusi ja huvisid;
- arenguvaldkondade kirjeldust;
- tähelepanekuid lapse igapäevase toimetuleku kohta;
- konkreetseid näiteid lapse käitumisest ja oskustest;

- rakendatud toetusmeetmeid;
- hinnangut toetusmeetmete tulemuslikkusele;
- kokkuvõtet ja soovitusi edasiseks toetamiseks.

Tõhustatud ja erituge vajava lapse puhul on IAJK tugimeeskonna töö üheks alusdokumendiks.

9.4.2. Individuaalne arenduskava (IAK)

IAK eesmärk on kirjeldada lapse arengut toetavaid eesmärke, tegevusi ja vastutajaid juhul, kui laps vajab tõhustatud või erituge.

IAK põhineb IAJK-l kogutud andmetel ja tugimeeskonna arutelul.

IAK sisaldab:

- lapse üldandmeid;
- lapse tugevusi;
- toetust vajavaid arenguvaldkondi;
- lühi- ja pikaajalisi eesmärke;
- eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevusi;
- vastutajaid ja rolle;
- rakendamise perioodi;
- hindamissagedust;
- perioodi lõpus koostatud kokkuvõtet.

10. KOOSTÖÖ PERE JA KOGUKONNAGA

10.1. Koostöö lapsevanematega

Koostöö lapsevanematega põhineb vastastikusel usaldusel, lugupidamisel ja avatud suhtlemisel.

Õpetaja:

- tutvustab vanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust;
- annab lapse arengust regulaarselt tagasisidet;
- kirjeldab lapse arengut lapsest lähtuvalt;
- väärtustab lapse pingutusi ja saavutusi;

- tunnustab lapse toimetulekut, positiivseid hoiakuid ja huvi;
- kaasab vanemat lapse arengut toetavate eesmärkide ja tegevuste kavandamisse.

Vajaduspõhine arenguestlus

Lapse arengu toetamiseks viiakse vajadusel läbi arenguestlus lapsevanemaga.

Arenguestlusel:

1. õpetaja annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
2. vanem väljendab oma seisukohti ja ootusi lapse arengu osas;
3. lepatakse kokku edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Arenguestluse tulemused dokumenteeritakse.

10.2. KOOSTÖÖ KOGUKONNAGA

Avinurme Lasteaed Naerulind väärtustab koostööd kohaliku kogukonnaga.

Koostöös kohalike asutuste, ettevõtete, vabaühenduste ja kogukonnaliikmetega:

- tutvustatakse lastele kodukohta;
- tutvutakse erinevate ametite ja töödega;
- väärtustatakse kohalikku kultuuripärandit;
- kasutatakse kodukoha looduskeskkonda õppekeskkonnana;
- pakutakse lastele vahetuid kogemusi;
- toetatakse lapse kodukoha identiteedi kujunemist.

11. KOOLIVALMIDUSE KUJUNEMISE TOETAMINE

Lasteaed toetab lapse sujuvat üleminekut lasteaiast kooli.

Koolivalmiduse kujunemisel pööratakse tähelepanu:

- lapse üldoskustele;
- õpioskustele;
- suhtlemisoskusele;
- eneseregulatsioonile;
- iseseisvusele;

- sotsiaalsetele oskustele;
- keele- ja kõneoskusele;
- matemaatilistele oskustele;
- liikumis- ja peenmotoorikale;
- loovusele;
- õppimise vastu huvi kujunemisele.

Koolivalmidus ei tähenda ainult teadmiste ja oskuste omandamist, vaid lapse valmisolekut õppida, tegutseda iseseisvalt, suhelda, järgida kokkuleppeid ning tulla toime uutes olukordades.

Koolimineva lapse kohta koostatakse koolivalmiduskaart, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi.

12. TERVISEEDENDUS

Avinurme Lasteaed Naerulind kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku.

Terviseedenduse eesmärk on toetada lapse füüsilist, vaimset ja sotsiaalset heaolu ning kujundada tervist toetavaid harjumusi.

Lasteaias:

- kujundatakse tervislikke toitumisharjumusi;
- soodustatakse igapäevast liikumist;
- võimaldatakse igapäevast õues viibimist;
- kujundatakse hügieeniharjumusi;
- toetatakse piisavat puhkust ja und;
- pööratakse tähelepanu turvalisele käitumisele;
- märgatakse lapse arengu- ja käitumisvajadusi võimalikult varakult;
- tehakse vajadusel koostööd lapsevanemate ja tugispetsialistidega.

13. ÕPPEKAVA UUENDAMINE, KOOSKÖLASTAMINE JA KINNITAMINE

13.1. Õppekava uuendamise alused

Õppekava uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse:

- lasteaia sisehindamise tulemustest;

- õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist;
- laste arengu ja vajaduste analüüsist;
- lapsevanemate ja töötajate tagasisidest;
- vajadusel seadusandlike muudatuste rakendamisest.

13.2. Õppekava läbivaatamine ja muudatused

Õppekava vaadatakse läbi vähemalt üks kord aastas koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega.

Vajadusel tehakse õppekavas muudatusi või täiendusi, et tagada selle ajakohasus ning vastavus laste arenguvajadustele ja kehtivatele õigusaktidele.

13.3. Kooskõlastamine ja kinnitamine

Õppekavas tehtavad muudatused kooskõlastatakse õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega ning esitatakse hoolekogule arvamuse avaldamiseks.

Uuendatud õppekava kinnitab lasteaia direktor.

13.4. Õppekava kinnitamine ja rakendamine

Avinurme Lasteaed Naerulind õppekava kinnitatakse lasteaia direktori käskkirjaga pärast õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate ettepanekute arvestamist ning hoolekogu arvamuse ärakuulamist.

Õppekava on vastavusse viidud 31. augustil 2026 ja rakendub alates 01.09.2026.

Direktori käskkiri nr AL 1-3/2026/5 Kuupäev 08.09.2026

14. ÕPPEKAVA LISAD

Õppekava lisad on õppekava lahutamatu osa ning neid kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise, lapse arengu jälgimise, hindamise ja toetamise vahenditena.

14.1. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

VALDKOND „MINA JA KESKKOND“

Alavaldkond Ametid ja töö

1. 1,5–3 aastat- Tunneb täiskasvanu toel ära mõne tuttava ameti ja seostab seda lihtsa tegevusega.
2. 3–4 aastat -Tunneb ära ja nimetab mõningaid tuttavaid ameteid ning kirjeldab täiskasvanu toel nende tööülesandeid.

3. 4–5 aastat- Nimetab erinevaid ameteid ja seostab neid nende tööülesannetega.
4. 5–6 aastat- Kirjeldab erinevaid ameteid ning mõistab nende vajalikkust igapäevaelus.
5. 6–7 aastat- Mõistab, et erinevad ametid ja tööülesanded on ühiskonna toimimiseks vajalikud, ning oskab tuua näiteid nende omavahelistest seostest.

Digipädevus ja digiturvalisus

1. Kasutab digivahendit koos täiskasvanuga ning järgib lihtsat kokkulepet.
2. Tunneb täiskasvanu toel ära tavapäraseid digivahendeid ja kasutab neid koos täiskasvanuga.
3. Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendit lihtsate ülesannete täitmiseks ning teab, et internetis tegutsetakse turvaliselt koos täiskasvanuga.
4. Kasutab digivahendeid õppimiseks, mängimiseks ja loovaks tegevuseks ning eristab täiskasvanu suunamisel turvalist ja ebaturvalist digikäitumist.
5. Kasutab digivahendeid eesmärgipäraselt ja loovalt, järgib digiturvalisuse põhimõtteid, hoiab oma isiklikke andmeid ning teab, kellelt digikeskkonnas abi küsida.

Eesti ja kultuur

1. Teab täiskasvanu toel, et elab Eestis, ning tunneb ära Eesti lipu. Osaleb rahvakalendri tähtpäevadega seotud tegevustes.
2. Tunneb ära Eesti lipu ja nimetab täiskasvanu toel mõne Eestiga seotud sümboli või tähtpäeva.
3. Nimetab mõningaid Eesti sümboleid ja rahvakalendri tähtpäevi ning osaleb nendega seotud tegevustes.
4. Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ning tunneb mõningaid Eesti rahva- ja kultuuritraditsioone.
5. Tunneb Eesti riiklikke sümboleid, kirjeldab mõningaid Eesti rahva- ja kultuuritraditsioone ning väärtustab oma kodukoha ja Eesti kultuuri.

Erinevused, hoolivus ja koostöö

1. Märkab täiskasvanu toel, et inimesed võivad olla erinevad, ning osaleb ühistes tegevustes.
2. Märkab, et inimesed võivad rääkida erinevat keelt ning välja näha ja käituda erinevalt.
3. Mõistab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused, huvid ja harjumused, ning arvestab täiskasvanu toel teistega.
4. Austab inimeste erinevusi ning arvestab kaaslaste erinevate vajaduste ja huvidega.
5. Mõistab ja väärtustab inimeste erinevusi, arvestab teiste vajadustega ning käitub kaaslaste suhtes hoolivalt ja lugupidavalt.

Tervis ja hammaste hooldus

1. Teab täiskasvanu toel, et keha eest tuleb hoolitseda, ning osaleb hammaste pesemisel.
2. Teab, et hambaid tuleb pesta iga päev, ning nimetab täiskasvanu toel hammaste hooldamise vahendeid.
3. Teab hammaste pesemise vajalikkust ning nimetab hammastele kasulikke ja kahjulikke toitumisharjumusi.
4. Teab hammaste tervise hoidmise põhimõtteid ning mõistab hammaste pesemise, tervisliku toitumise ja hambaarsti külastamise tähtsust.
5. Selgitab, kuidas igapäevased harjumused mõjutavad hammaste tervist, ning oskab kirjeldada hammaste tervise hoidmise viise.

Isiklik hügieen ja enesehoid

1. Sooritab täiskasvanu abiga lihtsamaid hügieenitoiminguid, näiteks käte pesemist ja nina nuuskamist.
2. Teeb vajalikke hügieenitoiminguid täiskasvanu suunamisel ja meeldetuletusel.
3. Teab igapäevaseid hügieenitoiminguid ja sooritab neid järjest iseseisvamalt.
4. Järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt, vajadusel täiskasvanu meeldetuletusel.
5. Hoolitseb iseseisvalt oma hügieeni ja heaolu eest ning selgitab, miks igapäevane enesehoid on oluline.

Keha, privaatsus ja isiklikud piirid

1. Osutab küsimise korral peamistele kehaosadele ja nimetab neid täiskasvanu toel.
2. Tunneb ja nimetab peamisi kehaosi ning teab nende lihtsamaid ülesandeid.
3. Teab peamiste kehaosade nimetusi ja ülesandeid ning mõistab täiskasvanu toel privaatsuse tähendust.
4. Mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed, ning oskab täiskasvanu toel oma isiklikke piire väljendada.
5. Mõistab oma keha ja privaatsuse tähendust, oskab öelda „ei“, kui miski tundub ebamugav või sobimatu, ning teab, kelle poole abi saamiseks pöörduda.

Kiusamisvaba ja turvaline käitumine

1. Teab täiskasvanu toel, et teistele ei tohi haiget teha.
2. Tunneb täiskasvanu toel ära löömise, tõukamise ja narrimise kui sobimatu käitumise.

3. Mõistab, et teistele haiget tegemine ja kiusamine ei ole lubatud, ning teab, et mure korral tuleb rääkida täiskasvanule.
4. Märkab kiusamist ja muud ebasobivat käitumist ning teab, kuidas sellises olukorras abi saada.
5. Oskab kirjeldada, kuidas kiusamise korral käituda, pöördub abi saamiseks usaldusväärse täiskasvanu poole ning toetab kaaslast, kes vajab abi.

Keskkonnahoid ja inimese mõju keskkonnale

1. Hoiab täiskasvanu juhendamisel enda ümbrust korras ning osaleb lihtsates loodushoiu tegevustes.
2. Sorteerib täiskasvanu suunamisel prügi ning mõistab, et loodust tuleb hoida.
3. Teab, miks on vaja loodust hoida, ning osaleb keskkonda säästvates tegevustes.
4. 5. Selgitab, kuidas inimese tegevus võib keskkonda mõjutada, ning mõistab loodusvarade säästliku kasutamise vajalikkust.

VALDKOND „KEEL JA KÕNE“

Alavaldkond Häälikute teadvustamine ja hääldamine

1. 3–4-aastane- Kuulab ja eristab täiskasvanu toel erineva kõlaga häälikuid. Hääldab enamasti õigesti tuttavaid ja lihtsamaid sõnu.
2. 4–5-aastane- Tunneb kuulates ära tuttava hääliku sõna alguses ning hääldab enamasti õigesti emakeele häälikuid ja tuttavaid sõnu.
3. 5–6-aastane-Eristab häälikuid ja määrab täiskasvanu toel hääliku asukoha sõnas. Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid.
4. 6–7-aastane-Eristab ja nimetab sõnas olevaid häälikuid, määrab nende asukoha ning hääldab õigesti emakeele häälikuid ja tuttavaid sõnu.

Sõnavara

1. Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu ja väljendeid ning moodustab 2–4-sõnalisi lauseid.
2. Kasutab järjest mitmekesisemat sõnavara ning kirjeldab tuttavaid esemeid, tegevusi ja nähtusi lihtsate sõnade ja lausetega.
3. Kasutab mitmekesist sõnavara, sealhulgas omadussõnu, vastandsõnu ja üldnimetusi, ning moodustab vajadusel uusi sõnu.
4. Kasutab suhtlemisel mitmekesist ja täpset sõnavara, kirjeldab nähtusi ja tegevusi ning väljendab mõtteid eri sõnastusviisidega.

Suhtlemine ja kuulamine

1. Algatab täiskasvanu toel suhtlust, väljendab oma vajadusi ja huve ning järgib lihtsaid suulisi juhiseid.
2. Algatab ja jätkab tuttavalt teemal vestlust, vastab küsimustele ja esitab lihtsamaid küsimusi.
3. Osaleb vestluses, püsib teemal ja kohaneb täiskasvanu toel teemamuutusega. Kuulab kaasvestlejat ja vastab sisuliselt.
4. Tuleb toime suhtlemisel eakaaslaste ja täiskasvanutega, arvestab suhtlusolukorra ja kaasvestlejaga ning kuulab ja mõistab kuuldu sisu.

Jutustamine ja eneseväljendus

1. Jutustab täiskasvanu toel pildi või sündmuse põhjal lühidalt ning väljendab oma soove, mõtteid ja tundeid.
2. Jutustab vähese abiga nähtust, tehtust või kogetud sündmusest 3–5 lausungiga.
3. Jutustab pildi, pildiseeria või kogemuse põhjal seotud jutustuse ning kasutab lausete ühendamiseks sobivaid sõnu.
4. Jutustab pildi, sündmuse, kuuldu teksti või kogemuse põhjal arusaadavalt ja järjestatult, annab edasi põhisisu ja olulised detailid ning väljendab oma arvamust ja tundeid.

Grammatika ja lauseehitus

1. Kasutab kõnes lihtsaid lauseid ning väljendab nende abil oma vajadusi, soove ja tähelepanekuid.
2. Kasutab eri tüüpi lihtlauseid ja koondlauseid ning muudab lauseehitust vastavalt suhtlusolukorrale.
3. Kasutab kõnes järjest keerukamaid lauseid, sealhulgas liit- ja põimlauseid, ning seostab lauseid sobivate sõnade abil.
4. Kasutab kõnes mitmekesisist lauseehitust, sealhulgas liit- ja põimlauseid, ning väljendab mõtteid grammatiliselt arusaadavalt.

Kirjaliku kõne eeldused

1. Tunneb täiskasvanu toel ära oma nime kirja pildi, märkab tähti ümbritsevas keskkonnas ning matkib lugemist ja kirjutamist.
2. Tunneb ja nimetab tuttavaid tähti, seostab mõne tähe tuttava häälikuga ning kirjutab üksikuid tähti ja oma nime näidise järgi.
3. Tunneb enamikku tähti, seostab tähti vastavate häälikutega, häälib lihtsamaid sõnu ning loeb kokku tuttavaid sõnu.
4. Seostab häälikuid ja tähti, loeb kokku lihtsamaid sõnu ja lühikesi lauseid ning kirjutab tuttavaid sõnu joonistähedega, toetudes vajadusel näidisele.

Lugemishuvi ja ettelugemine

1. Kuulab meelsasti ettelugemist, vaatab raamatuid ning osaleb täiskasvanu toel lihtsate salvide ja korduvate tekstiosade esitamisel.
2. Tunneb huvi raamatute ja lugemise vastu, kuulab ettelugemist ning oskab peast mõnda lihtsat salmi või laulu.
3. Kuulab tähelepanelikult ettelugemist, arutleb kuuldu üle ning oskab peast esitada mõne luuletuse, laulu või liisusalmi.
4. Tunneb huvi erinevate tekstide ja raamatute vastu, kuulab ettelugemist tähelepanelikult, arutleb kuuldu üle ning annab kuuldud teksti sisu oma sõnadega edasi.

Teksti mõistmine

1. Mõistab lihtsa jutukese või ettelugemise põhisisu täiskasvanu küsimuste toel.
2. Vastab etteloeatud või jutustatud teksti kohta lihtsamatele küsimustele ning nimetab olulisi tegelasi ja sündmusi.
3. Jälgib jutustuse sündmuste järjekorda, vastab teksti kohta küsimustele ja oskab oletada, mis võib edasi juhtuda.
4. Mõistab kuuldud teksti põhisisu, eristab olulist ebaolulisest, kirjeldab tegelaste tegevust ja põhjendab lihtsamaid seoseid.

VALDKOND „EESTI KEEL TEISE KEELENA“

Alavaldkond Kuulamine ja kõnest arusaamine

1. 3–4-aastane- Mõistab tuttavaid eestikeelseid sõnu ja lihtsaid igapäevaseid väljendeid ning reageerib täiskasvanu lihtsatele küsimustele ja korraldustele.
2. 4–5-aastane- Mõistab õpitud sõnu, väljendeid ja lihtsaid küsimusi ning tegutseb tuttavas olukorras vastavalt kuuldule.
3. 5–6-aastane- Mõistab tuttavat teemat kõnet ja õppe- ning kasvatustegevuses kasutatavaid lihtsaid väljendeid ning reageerib neile sobivalt.
4. 6–7-aastane- Mõistab tuttavat teemat ja igapäevases suhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet ning järgib õpitud sõnavara piires suulisi juhiseid.

Sõnavara ja eneseväljendus

1. Kordab täiskasvanu eeskujul lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid ning kasutab neid tuttavate esemete ja tegevuste nimetamiseks.
2. Kasutab õpitud sõnu ja väljendeid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste kirjeldamiseks.

3. Kasutab õpitud sõnavara ja lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone oma mõtete, vajaduste ja kogemuste väljendamiseks.

4. Kasutab oma kõnes õpitud sõnavara ja keelelisi konstruktsioone ning väljendab eesti keeles arusaadavalt oma mõtteid, vajadusi ja kogemusi.

Küsimustele vastamine ja suhtlemine

1. Vastab täiskasvanu lihtsatele küsimustele tuttavate esemete, tegevuste ja igapäevatoimingute kohta ühe või paari sõnaga.

2. Vastab tuttavalt teemal lihtsatele küsimustele õpitud sõnavara piires ning kasutab täiskasvanu toel viisakusväljendeid.

3. Vastab lihtsatele küsimustele iseseisvalt, esitab täiskasvanule ja kaaslastele lihtsaid küsimusi ning kasutab õpitud viisakusväljendeid.

4. Osaleb eakohases eestikeelses vestluses, vastab küsimustele sisuliselt, esitab küsimusi ning kasutab suhtlusolukorrale sobivaid viisakusväljendeid.

Korraldustest arusaamine ja tegutsemine

1. Mõistab täiskasvanu toel lihtsaid igapäevaseid korraldusi, vajadusel žesti või viipe abil, ning tegutseb vastavalt.

2. Mõistab lihtsaid eestikeelseid korraldusi ja tegutseb nende järgi, vajadusel žesti või viipe toel.

3. Mõistab õppe- ja kasvatustegevuses kasutatavaid lihtsaid korraldusi ning tegutseb vastavalt kuuldule.

4. Mõistab õpitud sõnavara piires suulisi juhiseid ja korraldusi ning täidab neid iseseisvalt.

Hääldamine

1. Kordab täiskasvanu eeskujul lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid.

2. Hääldab täiskasvanu toel tuttavaid eestikeelseid sõnu arusaadavalt.

3. Hääldab õpitud sõnu ja väljendeid järjest selgemalt ning eristab täiskasvanu eeskujul erineva häälikupikkusega sõnu.

4. Hääldab õpitud sõnu ja väljendeid selgelt ja arusaadavalt ning kasutab eestikeelse kõne rütmi ja intonatsiooni.

Häälikute ja tähtede tundmine

1. Tunneb huvi eesti tähtede vastu ning eristab täiskasvanu toel mõnda tuttavat häälikut.

2. Tunneb ära üksikuid eesti tähti ning oma nime kirja pildi.

3. Seostab tuttavaid tähti vastavate häälikutega, määrab täiskasvanu toel hääliku asukoha lihtsas sõnas ning loeb üksikuid tuttavaid sõnu.
4. Tunneb eesti tähestiku tähti, seostab häälikuid ja tähti ning loeb kokku lihtsaid 1–2-silbilisi sõnu.

Kirjutamine ja kirjaliku kõne kasutamine

1. Matkib täiskasvanu eeskujul tähtede ja lihtsate märkide kirjutamist erinevate vahenditega.
2. Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid tuttavaid tähti ja oma nime.
3. Kirjutab enamiku joonistähedest ning täiskasvanu juhendamisel tuttavaid sõnu ja oma nime.
4. Kirjutab joonistähedega lihtsaid tuttavaid 1–2-silbilisi sõnu, toetudes vajadusel näidisele.

Laulud, luuletused ja mänguline keelekasutus

1. Kordab täiskasvanu eeskujul lihtsaid eestikeelseid laule, liisusalme ja korduvaid väljendeid koos liigutustega.
2. Kordab täiskasvanu järel lihtsaid eestikeelseid laule ja luuletusi ning osaleb keelemängudes.
3. Teab peast mõnda tuttavat eestikeelset laulu, luuletust või liisusalmi ning kasutab õpitud väljendeid keelemängudes.
4. Esitab peast tuttavaid eestikeelseid laule, luuletusi ja liisusalme ning kasutab eesti keelt aktiivselt mängudes ja ühistegevustes.

VALDKOND „MATEMAATIKA“

Alavaldkond Hulgad ja võrdlemine

1. 3–4 -võrdleb kahte hulka
2. 4–5- rühmitab 2 tunnuse järgi
3. 5–6-võrdleb hulki ja kasutab sümboleid
4. 6–7-rakendab hulga mõistet iseseisvalt

Loendamine, arvud ja arvutamine

1. loendab 5 piires
2. loendab 10 piires
3. loendab 12 piires ja teeb lihtsaid tehteid
4. lahendab lihtsaid liitmis- ja lahutamisülesandeid

Suurused ja mõõtmine

1. võrdleb suurust, pikkust, laiust
2. järjestab 3 eset
3. järjestab 5 eset ja kasutab lihtsaid mõõtühikuid
4. mõõdab kokkulepitud mõõtühikuga ja võrdleb tulemusi

Kujundid ja mustrid

1. tunneb põhikujundeid
2. kirjeldab kujundeid ja jätkab mustrit
3. loob ja jätkab keerukamaid mustreid
4. loob, kirjeldab ja selgitab mustri seaduspära

Aeg

1. täna–homme–eile
2. enne–praegu–pärast, nädalapäevad
3. aastaajad, kuud, täistund
4. kuupäev, kalender, kellaaeg

Ruum

1. peal–all, ees–taga
2. vasak–parem täiskasvanu toel
3. määrab asukohta ruumis ja paberil
4. järgib ja koostab lihtsaid ruumilisi juhiseid

VALDKOND „MUUSIKA“

Alavaldkond Laulmine ja muusika kuulamine

1. 3–4-aastane- Tunneb huvi laulmise ja muusika kuulamise vastu, laulab täiskasvanu toel kaasa tuttavaid laululõike ning väljendab muusikale reageerides oma emotsioone liikumise ja häälightsustega.
2. 4–5-aastane- Laulab koos teistega tuttavaid ja eakohaseid laule, järgides õpetaja eeskuju ja ühist tempot. Kuulab muusikat ning väljendab selle meeleolu liigutuste ja emotsioonidega.
3. 5–6-aastane- Laulab koos teistega eakohaseid laule loomuliku häälega ja ühtses tempos. Eristab ning kasutab lihtsamaid muusikalisi vastandmõisteid nagu kiire–aeglane, kõrge–madal ja vali–vaikne.

4. 6–7-aastane- Laulab eakohaseid laule koos teistega ja võimalusel iseseisvalt. Kuulab muusikapala tähelepanelikult ning kirjeldab selle iseloomu, meeleolu ja muutusi lihtsamaid muusikalisi mõisteid kasutades.

Pillimäng

1. Mängib täiskasvanu juhendamisel kehapillil ja lihtsamatel rütmipillidel ning järgib lihtsat rütmi või alustamise ja lõpetamise märguannet.

2. Tunneb kõla järgi ära mõningaid tuttavaid rütmipille ja mängib nendel lihtsat rütmi koos täiskasvanuga.

3. Mängib õpitud pillidel lihtsaid rütmisaateid lauludele ja liisusalmidele ning alustab ja lõpetab koos teistega.

4. Eristab tuttavaid pille nende kõla järgi ning mängib eakohastel pillidel lihtsaid kaasmänge nii iseseisvalt kui ka ansamblis, arvestades ühist tempot ja rütmi.

Muusikalis-rütmiline liikumine

1. Liigub muusika saatel ning matkib täiskasvanu eeskujul lihtsaid liigutusi ja tantsusamme.

2. Juhindub liikumisel muusika iseloomust ja rütmist, osaleb laulumängudes ning kasutab lihtsaid tantsuelemente.

3. Liigub vastavalt muusika rütmile, tempole ja meeleolule ning muudab oma liikumist muusika erinevate osade järgi. Esitab õpitud tantse koos kaaslastega.

4. Liigub iseseisvalt vastavalt muusika rütmile, tempole ja meeleolule. Esitab eakohaseid tantse ning väljendab end loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

Muusikiline loovus ja eneseväljendus

1. Katsetab erinevate häälte, helide, rütmide ja liigutustega ning väljendab nende abil oma emotsioone.

2. Loob täiskasvanu toel lihtsaid rütme, helisid ja liikumisi ning kasutab neid mängulises muusikalises tegevuses.

3. Loob ja esitab lihtsaid rütmilisi või liikumislikke lahendusi ning kasutab muusikat oma tunnete ja ideede väljendamiseks.

4. Loob iseseisvalt või koos kaaslastega lihtsaid rütmi-, heli- ja liikumisviise ning kasutab muusikat loovaks eneseväljenduseks.

VALDKOND „KÄELINE TEGEVUS“

Alavaldkond Ümbritseva kujutamine ja loov eneseväljendus

1. 3–4-aastane- Märkab ja kujutab täiskasvanu toel tuttavaid esemeid, inimesi ja nähtusi lihtsustatud kujul.
2. 4–5-aastane- Kujutab tuttavaid esemeid, inimesi ja nähtusi ning seostab neid oma töös lihtsal viisil.
3. 5–6-aastane- Kujutab ümbritsevat vabalt ja isikupäraselt ning kasutab oma töödes erinevaid kujutamisi viise.
4. 6–7-aastane- Märkab ümbritseva olulisi detaile ja nendevahelisi seoseid ning kujutab neid vabalt valitud ja isikupärasel viisil.

Kavandamine ja kunstiline planeerimine

1. Valib täiskasvanu toel tööks sobiva materjali või vahendi ning osaleb töö kavandamises.
2. Kavandab täiskasvanu suunamisel oma tööd ja valib selle teostamiseks sobivaid vahendeid.
3. Kavandab oma tööd, valib sobivad materjalid ja töövahendid ning viib kavandatu ellu.
4. Kavandab iseseisvalt oma kunstitegevust, valib sobivad vahendid ja võtted ning muudab vajadusel oma tööplaani.

Kunstiteose vaatlemine ja arutelu

1. Vaatleb kunstiteoseid ja räägib täiskasvanu toel sellest, mida pildil või teoses märkab. Tutvustab oma tööd.
2. Vaatleb kunstiteoseid ning kirjeldab nähtut ja oma töö ideed lihtsate sõnadega.
3. Räägib enda ja teiste töödest, väljendab oma arvamust ning kuulab kaaslaste mõtteid.
4. Vaatleb ja kirjeldab kunstiteoseid, väljendab põhjendatud arvamust ning esitleb ja arutleb oma ja kaaslaste tööde üle lugupidavalt.

Koostöö ja ühine looming

1. Osaleb täiskasvanu juhendamisel ühises kunstitöös ning õpib töövahendeid kaaslastega jagama.
2. Osaleb ühises kunstitöös, jagab töövahendeid ja arvestab täiskasvanu suunamisel kaaslastega.
3. Töötab väikerühmas, järgib kokkuleppeid ning panustab ühise kunstiteose valmimisse.
4. Kavandab ja teostab koos kaaslastega ühise kunstiteose, arvestab teiste ideedega ning jagab ülesandeid ja vastutust.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamine

1. Kaunistab täiskasvanu juhendamisel lihtsat eset või rühmaruumi osa.

2. Valib täiskasvanu suunamisel sobivaid vahendeid ja kaunistab lihtsa eseme või ruumiosa.
3. Kavandab ja teostab iseseisvalt lihtsama kujunduse ning osaleb rühmaruumi kujundamisel.
4. Kavandab ja teostab iseseisvalt sobiva kujunduse ning kasutab kunstilisi võtteid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

Digivahendid kunstiloomingus

1. Tunneb ära tuttavaid digivahendeid ja kasutab neid koos täiskasvanuga pildi või heli loomiseks ja jäädvustamiseks.
2. Kasutab täiskasvanu suunamisel digivahendit pildistamiseks, filmimiseks või heli salvestamiseks.
3. Kasutab digivahendeid iseseisvalt lihtsa digitaalse kunstilise sisu loomiseks ja jäädvustamiseks.
4. Loob digivahendeid kasutades lihtsat digitaalset loomingut ning kasutab neid teadlikult oma ideede ja kunstilise enes väljenduse toetamiseks.

Töövahendite ohutu ja heaperemehelik kasutamine

1. Kasutab kunstivahendeid täiskasvanu juhendamisel ning järgib lihtsaid ohutusreegleid.
2. Kasutab kunstivahendeid täiskasvanu juhiste järgi ohutult ning aitab pärast tegevust töökohta korrastada.
3. Valib sobivad töövahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt. Hoiab oma töökoha korras.
4. Kasutab kunstivahendeid ohutult, sihipäraselt ja loovalt ning vastutab oma töövahendite ja töökoha korrastamise eest.

VALDKOND „LIIKUMINE“

Alavaldkond Kehaline aktiivsus ja keskendumine

1. 3–4-aastane- Osaleb täiskasvanu suunamisel tuttavates kehalistes tegevustes ning püsib tegevuses eakohase aja.
2. 4–5-aastane- Osaleb aktiivselt erinevates kehalistes tegevustes ning püüab alustatud tegevuse lõpule viia.
3. 5–6-aastane- Suudab keskenduda ja pingutada erinevates kehalistes tegevustes ning viia alustatud tegevuse lõpule.
4. 6–7-aastane- Suudab sihipäraselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning tegutseda järjepidevalt ka keerukama ülesande korral.

Ohutus ja mängureeglid

1. Tunneb lihtsamaid liikumise ja mängimise ohutusreegleid ning vajab nende järgimisel täiskasvanu suunamist.
2. Teab ja järgib lihtsamaid liikumise ja mängimise ohutusreegleid ning vajab vajadusel täiskasvanu meeldetuletust.
3. Järgib liikumisel ja mängimisel kokkulepitud ohutus- ja mängureegleid ning oskab valida sobivaid vahendeid ja tegevuskohti.
4. Järgib iseseisvalt ohutus- ja mängureegleid, hindab võimalikke ohte ning teeb turvalisi valikuid.

Põhiliikumised

1. Kõnnib, jookseb, hüppab ja ronib täiskasvanu juhendamisel ning kasutab neid oskusi lihtsates mängudes.
2. Sooritab kõndimist, jooksmist, hüppamist, ronimist ja viskamist järjest sujuvamalt ning kasutab neid aktiivsetes mängudes.
3. Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt, kombineerib erinevaid liikumisviise ning rakendab neid erinevates mängudes ja harjutustes.
4. Sooritab põhiliikumisi sujuvalt, koordineeritult ja pingevabalt ning kombineerib neid erinevates liikumistegevustes ja mängudes.

Tasakaal, osavus ja kehalised võimed

1. Kõnnib lühikest aega mööda kitsamat rada, proovib seista ühel jalal ning sooritab lihtsaid tasakaaluharjutusi.
2. Säilitab tasakaalu paigal olles ja liikudes ning sooritab lihtsaid osavust ja painduvust arendavaid harjutusi.
3. Säilitab tasakaalu erinevates asendites ja liikumisel ning sooritab osavust, kiirust, painduvust ja jõudu arendavaid harjutusi.
4. Arendab ja rakendab erinevaid kehalisi võimeid, sealhulgas osavust, kiirust, painduvust, tasakaalu, jõudu ja vastupidavust.

Harjutuste sooritamine

1. Sooritab lihtsaid harjutusi täiskasvanu ettenäitamise ja lühikese juhise järgi.
2. Sooritab harjutusi sõnalise juhise ja ettenäitamise järgi ning proovib tuttavaid harjutusi iseseisvalt korrata.
3. Sooritab harjutusi sõnalise juhise järgi ning julgeb tuttavaid liigutusi ja harjutusi ka kaaslastele ette näidata.

4. Sooritab harjutusi juhise järgi ning oskab tuttavaid harjutusi iseseisvalt ette näidata ja lihtsamal viisil juhendada.

Rütmiline liikumine ja tants

1. Liigub muusika saatel ning jäljendab täiskasvanu eeskujul lihtsaid liigutusi ja liikumisviise.
2. Liigub muusika rütmi järgi ning kasutab lihtsaid tantsulisi liigutusi ja samme üksi või koos kaaslastega.
3. Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt. Kasutab erinevaid tantsusamme ja liikumisviise.
4. Liigub vastavalt rütmile, tempole ja muusika iseloomule ning kasutab loovalt erinevaid tantsusamme ja liikumisviise.

Liikumisvahendite kasutamine

1. Kasutab täiskasvanu juhendamisel erinevaid liikumisvahendeid, näiteks palle, rõngaid ja rätikuid, ning katsetab nende kasutamist.
2. Kasutab liikumisvahendeid sihipärasemalt, näiteks viskab ja veeretab palli, hüppab üle takistuse või kasutab rõngast erinevates harjutustes.
3. Kasutab erinevaid liikumisvahendeid iseseisvalt ja mitmekesiselt ning sooritab nendega erinevaid harjutusi.
4. Kasutab erinevaid liikumisvahendeid sihipäraselt, ohutult ja loovalt ning valib vahendi vastavalt tegevuse eesmärgile.

Liikumis- ja sportmängud

1. Osaleb täiskasvanu juhendamisel lihtsates liikumismängudes ning proovib järgida mängu kokkuleppeid.
2. Mängib lihtsamaid liikumismänge, järgib 1–2 kokkulepitud reeglit ning kasutab mängus põhiliikumisi.
3. Mängib erinevaid liikumis- ja sportmänge, järgib reegleid ning teeb mängus kaaslastega koostööd.
4. Mängib erinevaid liikumis- ja sportmänge, järgib kokkuleppeid ja reegleid, teeb koostööd ning arvestab kaaslastega.

Igapäevane liikumine ja sport

1. Tunneb ja nimetab täiskasvanu toel mõningaid igapäevaseid liikumisviise, näiteks kõndimist, jooksmist, hüppamist ja ronimist.

2. Nimetab erinevaid liikumisviise ja lihtsamaid spordialasid ning räägib neist oma kogemuse põhjal.
3. Nimetab erinevaid liikumisvõimalusi ja spordialasid ning oskab rääkida liikumisharrastustest, mida ta ise või tema pere harrastab.
4. Nimetab ja kirjeldab erinevaid liikumisvõimalusi ja spordialasid ning mõistab regulaarse liikumise tähtsust hea enesetunde ja tervise hoidmisel.

Koostöö ja osalemine

1. Osaleb täiskasvanu juhendamisel ühistes liikumis- ja mängutegevustes ning proovib kaaslastega arvestada.
2. Osaleb ühistes liikumistegevustes, järgib kokkuleppeid ja arvestab kaaslastega.
3. Teeb liikumis- ja sportmängudes kaaslastega koostööd, täidab kokkulepitud rolle ja järgib reegleid.
4. Osaleb aktiivselt ühistes liikumistegevustes, teeb koostööd, arvestab kaaslastega, järgib kokkuleppeid ning väärtustab liikumist ja aktiivset eluviisi.

14.2. Valdkondade eeluskused hoiurühmas (1,5–3-aastased)

ÜLDINE KÄSITLUS

Lastehoiurühmas kujunevad lapse teadmised ja oskused igapäevase mängu, tegevuste ning vahetu kogemuse kaudu. Õppe- ja kasvatustegevus lõimib kõiki riikliku õppekava valdkondi ning toetab lapse terviklikku arengut, arvestades tema vanust, arengutaset ja individuaalseid vajadusi.

MINA JA KESKKOND

Eesmärk: aitab lapsel tunda õppida iseennast, oma perekonda, tervist, turvalisust ning ümbritsevat loodus- ja tehiskeskkonda. Väikelapseas on need teadmised seotud otsese kogemusega ning väljendusoskus areneb koostöös keele ja kõne oskuste arenguga.

Väikelapseas areneb oskus: • reageerida oma nimele; • tunda ära iseennast ja lähedasi inimesi; • osutada ja nimetada tuttavaid esemeid ja nende otstarvet; • märgata muutusi ümbritsevas keskkonnas; • kasutada igapäevaseid esemeid sihipäraselt.

Tervise- ja turvalisuse harjumused: • laps peseb täiskasvanu suunamisel käsi ning harjutab iseseisvaid hügieenitoiminguid; • sööb ja joob eakohaselt ning õpib kasutama söögiriistu; • mõistab lihtsamaid ohutusreegleid (nt kuumad esemed, turvatool, kiiver); • õpib hoidma enda ja kaaslaste turvalisust igapäevastes olukordades.

Looduskeskkond: • laps tunneb ära ning nimetab tuttavaid loomi, taimi ning loodusnähtusi; • märkab aastaegade muutumist; • uurib ümbritsevat loodust erinevate meelte abil; • õpib looduses hoolivalt käituma.

See on lapse arengu keskne valdkond, mis toetab suhtlemist, mõtlemist, õppimist ja eneseväljendust. Väikelapseas areneb keeleoskus kiiresti ning laps omandab uusi sõnu, väljendeid ja lauseid eelkõige igapäevase suhtlemise, mängu, ettelugemise, laulude ja ühistegevuste kaudu.

KEEL JA KÕNE

Eesmärk: toetada lapse keele ja kõne arengut, et kujuneksid suhtlemis-, mõtlemis-, õppimis- ja eneseväljendusoskused. Selleks luuakse igapäevaselt võimalusi suhtlemiseks, mänguks, ettelugemiseks, laulmiseks ja ühistegevusteks, mille kaudu laps rikastab oma sõnavara, omandab uusi väljendeid ning õpib kasutama järjest mitmekesisemaid lauseid.

Laps õpib: • mõistma lihtsamaid korraldusi ja küsimusi; • reageerima oma nimele ja pöördumisele; • kasutama üksiksõnu ja lihtsamaid lauseid; • väljendama oma soove, vajadusi ja emotsioone sõnade, osutamise või viibete abil; • näitama oma kehaosi enda või oma nuku peal; • rikastama järkjärgult oma sõnavara ning kasutama kõnes tegusõnu, omadussõnu ja asesõnu; • osalema eakohases vestluses täiskasvanute ja eakaaslastega; • kuulama ja mõistma lühikesi jutte, luuletusi ning laule.

MATEMAATIKA

Eesmärk: toetada lapse oskust märgata, võrrelda, rühmitada ja järjestada objekte ning kujundada esmaseid teadmisi hulkadest, suurusest, kujudest ja ruumisuhetest.

Laps õpib: • eristama esemete suurust (nt suur pall või väike pall); • märkama esemete sarnasusi ja erinevusi; • sobitama esemeid kuju ja suuruse järgi; • rühmitama esemeid värvi, kuju või suuruse alusel; • mõisteid nagu rohkem, vähem, samapalju

• eristama lihtsamaid kujundeid – ringi, ruutu; • mõistma lihtsamaid ruumimõisteid (sees, peal, all, kõrval); • märkama erinevust (nt üks sokk kadunud – tajub puuduvat eset); • aru saama lihtsatest põhjus-tagajärg seostest (nt kui paneme klotsi torusse, kukub see alla).

KUNST

Eesmärk: toetada lapse loovust, kujutlusvõimet ja eneseväljendusoskust. Väikelaps tutvub erinevate kunstivahendite ja materjalidega ning õpib neid eakohaselt kasutama.

Laps õpib: • hoidma ja kasutama joonistus- ja maalimisvahendeid; • kritseldama ja tegema esimesi teadlikke jooni; • katsetama erinevate värvide ja materjalidega; • kasutama paberit, värve, pintsleid ja voolimismaterjale; • osalema täiskasvanu juhendatud kunstitegevustes; • mudima, rullima ja vormima plastiliini või voolimismassi.

MUUSIKA

Eesmärk: toetada lapse kuulamisoskust, rütmitaju, häälekasutust ja loova eneseväljenduse arengut. Väikelaps kogeb muusikat laulmise, kuulamise, liikumise ja pillimängu kaudu ning kujundab positiivse suhte muusika ja rütmiga.

Laps õpib: • kuulama ja eristama erinevaid helisid ning meloodiaid; • jälgendama lihtsaid rütme ja häälotsusi; • laulma lihtsaid laule ja kordama sõnu; • kasutama oma häält erineval viisil; • väljendama ennast liikumise kaudu muusika saatel; • katsetama lihtsamaid rütmipille.

Eesmärk: toetada lapse motoorset arengut, koordinatsiooni, tasakaalu ning liikumisrõõmu kujunemist. Liikumise kaudu õpib laps tundma oma keha, arendab kehalisi oskusi ning omandab enesekindlust ja iseseisvust.

Laps õpib: • **tasakaalu** – seisma ja kõndima kitsal pinnal; • **koordinatsiooni** – käte ja jalgade koostööd liikumisel, palli viskama, püüdma ja veeretama; • **tugevust ja vastupidavust** – ronima, roomama ning läbima lihtsaid takistusi; • **liigutuste täpsust** – asetama esemeid õigesse kohta ning arendama käe ja silma koostööd.

Üldmootorika osas õpib:

LIHKUMINE: • kõndima ja jooksmas iseseisvalt ning liikudes suunda muutma; • ronima madalatel pindadel ja üle lihtsate takistuste; • hüppama mõlemal jalal; • viskama, püüdma ja veeretama palli; • liikuma ja tantsima muusika saatel.

Peenmootorika osas: • laduma ehitusklotsidest torni; • rebima ja kortsutama paberit; • asetama esemeid karpi ja võtma neid välja; • kasutama lusikat ja tassi ning sööma iseseisvalt; • joonistama pliiatsi või kriidiga; • avama ja sulgema lihtsamaid karpe, purke ja lukke; • osalema riietumisel (müts pähe, võta sokid jalast).